

Τελευταία Έξοδος : Είναι η ώρα για παραγωγή, μεταποίηση, εξαγωγές

Άρθρο στην ιστοσελίδα iefimerida.gr

6 Απριλίου 2020

Κατερίνα Διαμαντοπούλου (*)

Ο ΟΟΣΑ σε πρόσφατες εκτιμήσεις του για την επίδραση του μερικού ή ολοσχερούς κλεισίματος επιχειρήσεων λόγω κορονοϊού στο ΑΕΠ των χωρών μελών του, εκτιμά ότι η μείωση του ΑΕΠ κάθε χώρας θα κυμανθεί από 15% μέχρι και 35%. Δυστυχώς η μείωση 35% - η μεγαλύτερη εκτιμώμενη - αφορά την Ελλάδα. Γενικότερα, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις των περισσότερων αναλυτών (αν και όχι τόσο δραματικές όπως του ΟΟΣΑ), η χώρα μας αναμένεται να πληγεί συγκριτικά περισσότερο. Αυτό αποδίδεται στο γεγονός ότι η οικονομία της Ελλάδας εξαρτάται σε υπερβολικό βαθμό από τον τουρισμό, τις αερομεταφορές / ταξίδια και τις συναφείς υπηρεσίες.

Σοκαριστικό ;

Όχι, καθώς η υπερβολική εξάρτησή μας από την «μονοκαλλιέργεια» του τουρισμού και των συναφών δραστηριοτήτων αποτελεί διαπιστωμένη και χρόνια αδυναμία της δομής της οικονομίας μας στις περισσότερες αναλύσεις. Δεν είναι έκπληξη για όσους επισημαίνουν εδώ και χρόνια την ανάγκη να αναπτυχθούν και άλλοι παραγωγικοί κλάδοι στη χώρα, να γίνουμε ισχυρότεροι στην παραγωγή διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών. Να στηριχθούν όχι με "δανεικά και αγύριστα" αλλά με ενεργητικές πολιτικές, άρση των εμποδίων και ανακατεύθυνση του παραγωγικού δυναμικού.

Δεν συνιστά υποτίμηση του πολύ σημαντικού για τη χώρα μας τουριστικού κλάδου αλλά κατανόηση της συστημικής διάστασης της οικονομίας, της ανάγκης να έχουμε εναλλακτικές εφεδρείες. Πηγάζει από τη γνώση ότι οι οικονομίες που ανέκαμψαν γρηγορότερα από την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 ήταν οι οικονομίες με ισχυρή βιομηχανία, που αναγνωρίζουν το σημαντικό πολλαπλασιαστικό αποτύπωμα της παραγωγής στην απασχόληση αλλά και στις υπηρεσίες και που τέλος αντιλαμβάνονται την ηθική του "παράγω-δημιουργώ-συνδημιουργώ" και την θετική επίδραση που μπορεί να ασκήσει στο σύστημα αξιών της κοινωνίας.

Ο τουρισμός είναι πολύ σημαντικός -κανείς δεν το αμφισβητεί, ειδικά για τη χώρα μας- αλλά και πολύ ευαίσθητος. Η μονοκαλλιέργεια του στα πλαίσια

της ελληνικής οικονομίας με τη δημοφιλή γραμμή “τουρισμός, η μεγάλη βιομηχανία της χώρας” είναι αφελής αν όχι επικίνδυνη. Και δυστυχώς το συνειδητοποιούμε και θα το συνειδητοποιήσουμε με κόστος, για δεύτερη φορά.

Η στροφή όλων των δυνάμεων και πόρων σε ένα ευαίσθητο τομέα υπηρεσιών δεν είναι σοφή εθνική στρατηγική σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο, σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία που πλήττεται από ασύμμετρες απειλές και διαταρακτικές (disruptive) νέες τεχνολογίες. Σήμερα και για απροσδιόριστο χρόνο ακόμη, είναι ο κορονοϊός αυτός που προκαλεί την τεράστια ζημιά του τουριστικού κλάδου στη χώρα μας και παγκοσμίως, αύριο μπορεί να είναι γεωπολιτική ή περιβαλλοντική απειλή. Όλα είναι πιθανά και ως εκ τούτου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από όσους χαράσσουν εθνικές στρατηγικές και επεξεργάζονται το παραγωγικό μοντέλο της χώρας μας για τις επόμενες δεκαετίες. Πέραν των άλλων, δεν υπάρχει προηγμένη οικονομία ούτε δυνατότητα συμμετοχής στις τεχνολογικές εξελίξεις χωρίς μια εύρωστη παραγωγική βάση.

Αν η κρίση του 2008 δεν μας δίδαξε όσα έπρεπε, αφού επιδιώκουμε να την ξεπεράσουμε με το ίδιο προ κρίσης οικονομικό μίγμα : τουρισμό και ενοίκια από Airbnb, εισαγωγές και οικοδομή - κλάδοι χρήσιμοι αλλά όχι επαρκείς για να δώσουν την πολυπόθητη, μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή δυναμική που χρειάζεται η χώρα - τώρα είναι η κρίσιμη ιστορική στιγμή να κάνουμε την κρίση αυτή ευκαιρία. Τελευταία ευκαιρία για να αναπροσαρμόσουμε την αναπτυξιακή στρατηγική μας αλλά και το εκπαιδευτικό σύστημα και την επαγγελματική κατάρτιση σε πιο ρεαλιστικές και στέρεες βάσεις. Να αξιοποιήσουμε την χαλάρωση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τα προγράμματα στήριξης της οικονομίας που φαίνεται πως θα είναι σημαντικά, για να αναπροσαρμόσουμε το παραγωγικό μας μοντέλο προς την παραγωγή, την τεχνολογία, την καινοτομία, τη δημιουργία, την αυτάρκεια αλλά και τις εξαγωγές. Να πάμε από το shutdown στο restart δίνοντας δυνατότητες για νέες παραγωγικές επενδύσεις. Όστε η επόμενη μέρα των περιορισμών του κορονοϊού να είναι μεν μια διαφορετική μέρα - όπως όλοι προβλέπουν- αλλά όχι δυστοπική, να είναι μια μέρα με προοπτική.

Αν χάσουμε και αυτή την ύστατη δυνατότητα εξόδου από τις οικονομικές κρίσεις μη δίνοντας ώθηση στην παραγωγή, στη μεταποίηση, στις εξαγωγές, κινδυνεύουμε μετά τον κορονοϊό να αναφερόμαστε στην δεκαετία 2010-2020 ως “παλιές καλές μέρες”...

(*) Policy Advisor στην «Ελληνική Παραγωγή – Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη»